

Asia: VN/14348/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne asiakasmaksuasetuksen muutoksista

Asiakasmaksuja on jo nyt ulosotossa satojatuhansia. Niinpä asiakasmaksujen korotus ei tule ratkaisemaan hyvinvointialueiden rahoituksen haasteita. Perustuslaki edellyttää, että asiakasmaksut eivät saa aiheuttaa sitä, että ihmiset joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen maksujen takia tai etteivät palvelut siirry niitä tarvitsevien ulottumattomiin.

Asiakasmaksuasetuksen muutokset kohdistuvat näkemyksemme mukaan erityisesti sairaisiin, pitkäaikaissairaisiin ja yli 85-vuotiaisiin ja erityisesti ikääntyneisiin naisiin. Tämän lisäksi maksukatto aiheuttaa kuluja erityisesti vuoden alussa, sillä sekä lääke- että hoitomaksujen hoitokaton kertyminen alkaa vuoden alusta. Eri asiakasmaksut tulisi yhdistää, jolloin tilanne tulisi nykyistä kohtuullisemmaksi pitkäaikaissairaille, tai toisena vaihtoehtona olisi eri maksukattojen aikataulun muuttaminen. Lisäksi asiakasmaksujen seuranta tulee ehdottomasti automatisoida ja siirtää Kelan ja hyvinvointialueiden vastuulle.

Olisi syytä arvioida perusteellisesti ikääntyneiden ja monisairaiden asema ehdotettujen huomattavien korotusten seurauksena. Yhdenvertaisuuden ja erityisesti palvelutarpeen näkökulmasta ei riitä, että esimerkiksi erikoissairaanhoidon osalta maksut kohdistuvat ”tasaisemmin väestössä” selvittämättä mitä osaa väestöstä korotukset erityisesti koskevat.

Erityisesti suuremmat korotukset fysioterapiaan ja lyhytaikaishoitoon kohdistuvat monisairaisiin, vain omaisten tuella avohoidossa toimeen tuleviin, kuten esimerkiksi muistisairaisiin ja vammaisiin, ja omaishoitajien jaksamiseen. Mikäli halutaan pidentää kotona asumista ja lisätä omaishoitajien roolia hoivapalveluissa, on tämä aivan väärä kehityssuunta.

Mikäli suunnitellut muutokset toteutetaan, ne tulevat vaikeuttamaan sairaiden, pitkäaikaissairaiden ja vanhusten hakeutumista terveydenhuoltoon sekä tarvittavien lääkkeiden ostoa. Tämä tulee johtamaan tulevaisuudessa entistä suurempiin erikoissairaanhoidon, terveydenhuollon ja hoivapalveluiden tarpeen kasvuun.

Kaikkiaan asiakasmaksuasetuksen muutosesitys on vastoin hallitusohjelman linjauksia.

Lausuntonne todistuksista ja lausunnoista perittävistä asiakasmaksuista.

Huom! tämä kysymys on osoitettu ensisijaisesti hyvinvointialueille. Todistuksista ja lausunnoista perittävien asiakasmaksujen jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueen antamien todistusten ja lausuntojen määrästä sekä niistä saatavista asiakasmaksutuloista. Samalla mahdollisuuksien mukaan pyydämme tietoa alla olevasti eriteltyinä:

- Lääkärinlausunnot ajokorttia varten
- Lääkärinlausunnot aselupaa varten
- Muut säädöspohjaiset lausunnot ja todistukset (jos tieto jo koottuna)
- Muut (ei-säädöspohjaiset) todistukset (jos tieto jo koottuna).

Lisäksi hyvinvointialueita pyydetään arvioimaan todistuksista ja lausunnoista perittävän asiakasmaksun nykyisen enimmäismäärän suhdetta todistusten/lausuntojen tuottamisen kustannuksiin (maksujen kustannusvastaavuus).

Tietoa tarvitaan, jotta todistuksista ja lausunnoista perittävän maksun enimmäismäärään valmisteltavan korotuksen vaikutukset hyvinvointialueen rahoitukseen voidaan arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla.

-

Holm Ansa
Suomen Luustoliitto ry